

ISSN 2307-8030

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

**Серія
Економічні науки**

**Випуск
9-1/2014**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія:
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
Випуск 9-1
Частина 4

Херсон
2014

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Шапошников Костянтин Сергійович, доктор економічних наук, професор (декан факультету економіки і менеджменту, професор кафедри економічної теорії Херсонського державного університету).

Заступник головного редактора:

Соловійова Ніна Ігорівна, доктор економічних наук (професор кафедри менеджменту і адміністрування Херсонського державного університету).

Відповідальний секретар:

Станкевич Юлія Юрївна, кандидат економічних наук (доцент кафедри економічної теорії Херсонського державного університету).

Члени редакційної колегії:

Мохненко Андрій Сергійович, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки підприємства Херсонського державного університету).

Мармуль Лариса Олександрівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки підприємства Державного університету телекомунікацій).

Стратонов Василь Миколайович, доктор юридичних наук, професор (декан юридичного факультету Херсонського державного університету).

Іртищева Інна Олександрівна, доктор економічних наук, професор (професор кафедри міжнародної економіки та економічної теорії Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Сарапіна Ольга Андріївна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри обліку та аудиту Херсонського національного технічного університету).

Хрущ Ніла Анатоліївна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри фінансів та банківської справи Хмельницького національного університету).

Князева Олена Альбертівна, доктор економічних наук, професор (професор кафедри економіки підприємства та корпоративного управління Одеської національної академії зв'язку імені О.С. Попова).

Скидан Олег Васильович, доктор економічних наук, доцент (проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку Житомирського національного агроекологічного університету).

Лозова Тамара Іллівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри бухгалтерського обліку Бориспільського інституту муніципального менеджменту Міжрегіональної академії управління персоналом).

Грегори Гарднер, Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью-Йорк у Потсдамі, США.

Едвін Португал, Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью-Йорк у Потсдамі, США.

Римантас Сташис, Ph.D, професор економіки, завідувач кафедри менеджменту Клаїпедського університету, Литва.

Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»

включено до переліку наукових фахових видань України з економіки на підставі Наказу МОН України від 14 лютого 2014 року № 153

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Херсонським державним університетом
на підставі Протоколу № 5 від 22.12.2014 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 19747-9547Р,
видане Державною реєстраційною службою України 15.03.2013 р.

Нагорна Л.В. ДОСВІД ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....	162
Олійник А.В. РОЗВИТОК ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД БАНКРУТСТВА ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ РОБОТИ З ПРОБЛЕМНИМИ БАНКАМИ В УКРАЇНІ.....	166
Омельченко О.І. ВИБІР ОПТИМАЛЬНОГО МЕТОДУ ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКУ.....	170
Онишко С.В., Карпенко С.П. ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУКУПНОГО ПОПИТУ В УКРАЇНІ.....	175

СЕКЦІЯ 8

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Зелікман В.Д., Лесун Д.С. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	180
Король Г.О., Безгодкова А.О., Галайда А.М. ПОРІВНЯННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОВІВ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	186
Кручак Л.В. ФАКТОРИНГ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПОВЕРНЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	189
Кушніренко О.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ У ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	194
Легенчук С.Ф., Яковець Г.Ю. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА РИЗИКИ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	199
Макода С.Л. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПИТАНЬ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	202
Сколотій І.В. ФІКСОВАНИЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ПОДАТОК, ЙОГО ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ.....	206
Юхименко-Назарук І.А. РОЗВИТОК КОНТРАКТНОЇ ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	209

СЕКЦІЯ 9

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Бадер Омар Ахмад Далайін ЕВОЛЮЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ ПОПУЛЯЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ.....	214
Дубовик Т.В. КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ.....	218
Исикова Н.П. ИНФОРМАЦИОННОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОЦЕССОВ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ДИЛЕРСКИХ СЕТЕЙ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	222
Мошенська А.В. МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОТОЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД РЕКЛАМНИХ ЗВЕРНЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА.....	227
Проскурович О.В., Мельничук І.І. ЕКОНОМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ.....	231
Яременко М.І. МЕТОД ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ МОДІЛЬЯНІ-МІЛЛЕРА ТА ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	236

9. Амортизація основних засобів / І. Сиволап // Вісник Міністерства доходів і зборів України. – 2014. – № 9. – С. 13-19.
10. Від фінзвітності за П(С)БО до звітності за МСФЗ : наскрізний приклад / Н. Остапюк, І. Панченко // Баланс бібліотека. – 2014. – № 1. – С. 54-70.
11. Жолнер І. Фінансовий облік за міжнародними стандартами : навч. посіб. / І.Жолнер. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – С. 85-134.
12. МСФЗ: Перші кроки / І. Чалий // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 46. – С. 5-8.
13. Николаева Г.А. Основные средства: Оценка, учет, инвентаризация, оформление, налогообложение. – М.: Приор, 2001. – 216 с.
14. Штурмина О.С. Международные стандарты учета и финансовой отчетности. – Ульяновск: УЛГТУ, 2010. – 247 с.
15. Кафка С.М. Особливості обліку операцій з основними засобами за МСБО 16 та П(С)БО 7: порівняльний аспект / С.М. Кафка // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: матеріали наук.-практ. конф., 2012 р., м. Київ. – К. : [б. в.], 2012. – С. 223-229.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» із змінами [Електрон. ресурс] / Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Міністерство фінансів України; Положення від 27.04.2000 №92 // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби [Електрон. ресурс] / Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби: IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_014.
18. Положения бухгалтерского учета 06/01 [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalteria.ru/modules/helpbbu/index.php?id=6#1>.
19. Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. [art. 3.1.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isip.sejm.gov.pl/>.

0 672 + 0,116

УДК 657.432: 336.719

Кручак Л.В.

аспірант кафедри аудиту, ревізії та аналізу
Тернопільського національного університету

ФАКТОРИНГ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПОВЕРНЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Стаття присвячена визначенню сутності факторингу, як одного із способів повернення дебіторської заборгованості підприємств, адже факторинг є одною з найновіших та перспективних послуг на ринку. Згруповано термін «факторинг» в залежності від сутності факторингу різними науковцями. Зроблено висновок, що на даний момент часу загального і точного визначення факторингу не існує. Факторинг сприяє пришвидшенню обороту капіталу підприємства, впливає позитивно на дохідність і звичайно на продуктивність підприємства. І як не дивно забезпечує підприємства реальними коштами, що в свою чергу дозволяє підприємству покращувати свою діяльність, збільшувати обсяги виробництва і не працювати в екстремальних умовах.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, факторинг, сутність факторингу, платоспроможність, інвойс дискаунтинг, повний факторинг, фінансова послуга.

Кручак Л.В. ФАКТОРИНГ КАК ОДИН ИЗ СПОСОБОВ ВОЗВРАЩЕНИЯ ДЕБИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Статья посвящена определению сущности факторинга, как одного из способов возврата дебиторской задолженности предприятий, ведь факторинг является одним из самых новых и перспективных услуг на рынке. Сгруппированы термин «факторинг» в зависимости от сущности факторинга различными учеными. Сделан вывод, что на данный момент времени общего и точного определения факторинга не существует. Факторинг способствует ускорению оборота капитала предприятия, влияет положительно на доходность и обычно на производительность предприятия. И как ни странно обеспечивает предприятия реальными средствами, что в свою очередь позволяет предприятию улучшать свою деятельность, увеличивать объемы производства и не работать в экстремальных условиях.

Ключевые слова: дебиторская задолженность, факторинг, сущность факторинга, платежеспособность, инвойс дискаунтинг, полный факторинг, финансовая услуга.

Kruchak L.V. FACTORING AS A MEANS OF ENTERPRISES DEBTS RECEIVABLES RECOVERING

The essence of factoring as a way to return debts receivable of enterprises has been determined in the article, because factoring is one of the newest and most advanced services on the market. The term "factoring" has been grouped depending on the definition of factoring nature by various scientists. It has been concluded that at a given time there is no accurate determination of factoring. Factoring accelerates turnover of the company's capital, has a positive impact on profitability and productivity. It supplies businesses with real money, which in turn allow the company to improve its activity, increase production and operate in extreme conditions.

Keywords: accounts receivable, factoring, essence factoring, solvency, invoice discounting, full factoring, financial services.

Постановка проблеми. Дебіторська заборгованість, як відомо є заборгованістю інших підприємств (установ, організацій) або ж окремих осіб за платежами даному підприємству. Такі підприємства або ж особи називаються дебіторами. Слово «дебітор» походить від латинського, що дослівно означає боржник організації, а також окремі особи за якими рахується дебіторська заборгованість.

Проводячи дебіторську заборгованість та її загальний вплив на підприємство важливо зазначити, що нині в умовах нестабільної економіки більшість

підприємств в стресовому стані не в змозі здійснювати правильне і ефективне управління дебіторською заборгованістю, що впливає, насамперед на купівельну спроможність грошових активів підприємств-кредиторів, і тим паче впливає на зростання потреби у позичковому капіталі. Так важливими ознаками низької платоспроможності підприємства є несвоєчасність повернення дебіторської заборгованості, що впливає на виникнення сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості. Це, водночас, впливає на збільшення строків обіговості оборотних коштів.

Як відомо, дебіторська заборгованість не приймає участі в господарському обороті підприємства і тому наявність великої дебіторської заборгованості негативно впливає на фінансовий стан підприємства.

Бухгалтерія має стежити за дебіторською заборгованістю, строками її погашення і приймати міри по ліквідації дебіторської заборгованості.

Адже після закінченні строків позовної давності дебіторська заборгованість списується в збиток підприємства або ж вираховується з винуватих осіб. Такі наслідки дуже негативно відображаються на фінансовому стані підприємства. Так, підприємства, які дбають про свій добробут і розвиток не допускають списувати кошти, які є дебіторською заборгованістю в збитки і тому долучаються до крайніх заходів. Останнім шансом отримати свої кошти внаслідок неплатоспроможних боржників є нова фінансова послуга на українському ринку – факторинг. В наш час слово «факторинг» відоме, але не на стільки розповсюджене, тому не так часто воно використовується в практиці з браком знань щодо нього і з браком знань щодо його сутності та різноманітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У різних наукових джерелах подається роз'яснення сутності факторингу та його впливу на покращення діяльності підприємства та вихід з проблем пов'язаних з несплатою дебіторської заборгованості боржниками підприємству.

Можна зазначити, що не значна кількість вітчизняних та зарубіжних науковців займалися дослідженням економічної сутності факторингу, а також дослідженням факторингу як фінансової послуги, зокрема: Т. Басюк, І. Балабанов, Т. Белялов, М. Байкерс, Н. Внукова, Дж. Гіберт, А. Герасимович, Ю. Єрешко, Е. Жарковская, І. Карлова, М. Крупка, Т. Косова, С. Костенко, Т. Кривошеєва, Ю. Лисенко, Л. Лозовський, Ю. Москаленко, А. Мороз, С. Науменкова, О. Остафіль, О. Пальчук, М. Педрейра, Б. Райзберг, А. Редько, Л. Руденко, О. Стоянова, Ю. Скакальський, В. Скалка, Ф. Сіліджер, Н. Струк, М. Форман, О. Циганов.

Постановка завдання. Метою статті є визначення сутності терміну факторингу його позитивного впливу на діяльність та розвиток підприємства, внаслідок вирішення питань погашення дебіторської заборгованості і застосування на практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині факторинг є одною з перспективних послуг, що швидко розвивається – відбувається стрімкий розвиток факторингу, як в Україні так і поза її межами. Дана тема є досить цікавою, складною та актуальною і до деякої міри залишається поза увагою досліджень науковців.

Важливим питанням постає не лише визначення сутності факторингу, але й дослідження видів. Суть слова «факторинг» та його зміст, так само як і сама послуга протягом значного періоду часу змінювалось. В даний момент часу факторинг в сучасній інтерпретації почав використовуватись зовсім нещодавно і збільшив свої можливі параметри та обсяги. Відповідно зараз присутнє недостатнє розуміння факторингу загалом, суті факторингових операцій і звичайно саме змісту терміну «факторинг». Саме із-за не знання сутності даної фінансової послуги керівники підприємств оминають її застосування на практиці, вважаючи послугу загрозовою для діяльності підприємства.

Взагалі сформувані загальне визначення факторингу як такого досить складно, адже на практиці поняття факторинг охоплює багато видів діяльності

і далеко не завжди використовується відповідно до ситуації. Воно включає як респектабельні операції, так і ті, що виглядають досить сумнівними та потрапляють в категорію «вибивання боргу» [21].

Досліджуючи визначення суті факторингу різними науковцями, ми поділили по групам науковців, які бачать факторинг в різних контекстах так до прикладу перша група науковців вважає, що факторинг являє собою угоду про повне обслуговування, яка включає фінансування, страхування кредитних ризиків, стягнення боргів, адміністрування дебіторської заборгованості – до них відносяться М. Форман, Дж. Гіберт, Ф. Сіліджер, М. Байкерс.

Друга група науковців прихильна вважати, що факторинг – це певна операція, а саме: торгово-комісійна операція, кредитно фінансова операція або ж операція яка поєднує у собі низку посередницько-комісійних послуг – Ю. Єрешко, І. Балабанов, Т. Косова, О. Циганов, Б. Райзберг Л. Лозовський, Н. Внукова, І. Карлова, Т. Кривошеєва, М. Крупка В. Скалка Н. Струк, Ю. Лисенко, А. Мороз.

«Факторинг являє собою комплекс (фінансових) послуг» – так вважає третя група науковців в складі Е. Жарковської, Ю. Москаленка та Ю. Скакальського.

О. Пальчук, С. Науменкова вважають факторинг процесом пере відступлення факторингової компанії не оплачених боргових прав (боргових зобов'язань).

Слово факторинг розглядають, як купівлю банком грошових вимог постачальника (як правило, банк купує дебіторські рахунки, пов'язані з поставкою товарів або ж наданням послуг) – Т. Белялов, А. Редько С. Костенко

О. Стоянова, А. Герасимович, Л. Руденко схильні до твердження, що факторинг в першу чергу це комісійно-посередницька діяльність, пов'язана з поступкою банкової клієнтом – постачальником неоплачених платежів – вимог (рахунків – фактур) за поставлені товари, виконані роботи, послуги.

Мануель Педрейра, О. Остафіль – група науковців, які тримаються купи і сприймають факторинг, як пере відступлення боргових прав підприємства іншому суб'єктові.

Крім складених груп, які в тому чи іншому ракурсі бачать факторинг потрібно зазначити, що існують поодинокі твердження сутності факторингу, а саме: Факторингова асоціація FCI вважає, що факторинг – повний фінансовий пакет, що поєднує фінансування обігового капіталу з захистом від кредитних ризиків, введенням бухгалтерії та колекторськими послугами, крім того Словник сучасної економіки Макміллана описує факторинг як метод позбутися торгівельних богів шляхом продажу цих боргів фінансовому інституту, а також Т. Басюк схиляється до думки, що факторинг це «система фінансування, за умовами якої підприємство – постачальник продукції переводиться короткостроковими вимоги за торговельними операціями банківської установи (факторингової компанії).

Слід зауважити, що перечитавши багато різних визначень поняття «факторинг» стає зрозуміло, що немає досить чіткого визначення представленої до нашої уваги фінансової послуги – факторингу.

На нашу думку факторинг являє собою комплекс фінансових послуг, а саме: інкасування боргів, страхування ризиків, облік дебіторської заборгованості та її управління.

Факторинг передбачає перевірку якості дебіторської заборгованості, надання наперед грошових коштів та утримання їх частини до повного погашення

заборгованості, вибивання боргу, тобто дебіторської заборгованості. Факторингова компанія проводить перевірку, щодо існування у іншого кредитора права накладання арешту на майно боржника.

Важливо також розглянути факторинг з позиції банку, який є одним з найперспективніших видів банківських послуг, адже факторинг є ризикованим, але високоприбутковим бізнесом.

Факторингові операції є основним інструментом управління дебіторською заборгованістю. Факторинг обмежений у використанні, адже обумовлений високою ризикованістю.

Основою факторингових операцій є купівля банком розрахункових документів постачальника на відвантажену продукцію і передання постачальником банку права вимоги боргу платника зобов'язань за продукцію.

Факторинг є і різновидом посередницької діяльності за допомогою якої посередник (факторинговий відділ банку) за певну дату одержує від підприємства право стягнути і зараховувати на його рахунок належні йому від покупців суми грошей (право інкасувати дебіторську заборгованість).

Класичний факторинг передбачає наявність комерційного кредиту, що надається в товарному вигляді продавцями покупцям у вигляді відстрочення платежу за продані товари, які оформлюються відкритим рахунком.

В операції факторингу, звичайно, беруть участь три особи: фактор-банк – покупець вимоги, початковий кредитор (клієнт) і (боржник), що одержав від клієнта товари з відстроченням платежу (в нашому випадку дебітор).

Операція факторингу полягає в тому, що факторинговий відділ банку купує боргові вимоги (рахунки фактури) клієнта на умовах негайної оплати 70-90% вартості від фактурованих поставок, тобто авансує оборотний капітал свого клієнта (дисконтування рахунків-фактур) і сплати іншої частини за відрахуванням процента за кредит та комісійних платежів, у строго обумовлені терміни незалежно від надходження виторгу від дебіторів. 10-30%, що лишилися банк утримує як компенсацію ризику до погашення боргу. Після погашення боргу банк повертає утриману суму клієнтові. Утримані банком 10-30% від суми боргу є також заходом стимулювання клієнта до належного виконання обов'язків щодо поставки. Якщо боржник не оплачує в термін рахунку факторингу, то виплати замість цього здійснює факторинговий відділ.

Одержання такої послуги найбільш повно відповідає потребам функціонуючих підприємств, оскільки дає їм змогу за допомогою факторингу перетворити продаж із відстроченням платежу в продаж із негайною оплатою й у такий спосіб прискорити оборот свого капіталу.

За способом обліку рахунків-фактур факторингових операцій, коли можуть бути партії товарів, на які проводиться відкритий облік рахунків-фактур, і платники переказують фактору всі платежі, призначені постачальникові, і агентського типу, коли дисконтуються продажі окремим покупцям, а кредит забезпечується факторинговою компанією з відкриттям спеціальних рахунків під конкретні операції [18].

В умовах, коли для успішної роботи та розвитку на ринку кожна компанія потребує фінансових ресурсів та ефективного захисту від ризиків, особливо в торгових операціях МСБ, факторинг є сучасною гнучкою послугою, яка дає змогу підприємцю залучити оборотні кошти під заборгованість дебітора [15].

Факторинг забезпечує підприємства реальними грошовими засобами, дозволяючи концентруватися на основній виробничій діяльності. Крім того, він сприяє прискоренню обороту капіталу, збільшенню його продуктивності та дохідності. Окрім фінансування, фактор покриває значну частину ризиків постачальника: валютні, кредитні, ліквідні та процентні.

Окремої уваги заслуговує, адміністрування дебіторської заборгованості клієнта. Фактор на постійній основі надає постачальнику звіти по стану дебіторської заборгованості, статистиці платежів дебіторів, постачаннях за певний період, перерахунку сум фінансування тощо. Деякі фінансові установи надають постачальнику програмне забезпечення, що дозволяє управляти інформаційними потоками між фактором і клієнтом [8].

Факторинг особливо вигідний для підприємств малого та середнього бізнесу, які розвиваються швидкими темпами і мають дефіцит обігових коштів. Варто зазначити, що проблема залучення обігових коштів, які постійно необхідні компаніями для купівлі сировини, розрахунку з дебіторами, розв'язання неочікуваних короткострокових проблем, в періоди сезонних піків та спадів виробництва, є однією з найбільш важливих в діяльності підприємства.

Факторинг дає змогу багатьом компаніям вирватися вперед [32].

Не можливо залишити без уваги те, що за повнотою надання послуг факторинг поділяється на повний та частковий. Повне факторингове обслуговування крім суто факторингових послуг супроводжується юридичним, страховим, інформаційним та бухгалтерським обслуговуванням постачальника. Частковий факторинг характеризується оплатою фактором лише рахунків – фактур постачальника.

Це свідчить про те, що клієнт перейшовши на повний факторинг, може залишити собі лише виробничі функції, що призводить до зменшення штату працівників, суми витрат на збут продукції, а також на виробництво. Проте за таких обставин ймовірний значний ризик залежності від фактора. Тому що такі відносини призводять до повного контролю підприємства фактором, і звичайно, підприємство підпорядковується впливу та контролю фактора.

Важливо зазначити, що за ознакою дати надходження платежів факторинг можна поділити на фінансування у формі попередньої оплати і сплати вимог згідно певної дати. В практиці є багато видів отримання авансового платежу за факторингові послуги. Угоди, в яких, зокрема, містяться і умови надання попередньої оплати ризиків від фактора до фактора. Проте, існує декілька стандартних моделей. Одним з випадків є виплата фактором постачальнику авансового платежу відразу після постачання товарів та надання документів, що підтверджують факт відвантаження товарів.

Факторингові послуги розрізняються за різними критеріями в тій чи іншій країні, відповідно, один і той самий вид факторингу може мати різні назви в залежності від країни.

Факторинг в міжнародній практиці може представляти собою, як звичайне фінансування дебіторської заборгованості без надання додаткових послуг, так звичайний *invoice discounting* (інвойс дискаунтинг) або як повний набір послуг фінансування та адміністрування дебіторської заборгованості – *full factoring* (повний факторинг). Зазвичай інвойс дискаунтинг значно дешевше, ніж класичний (повний) факторинг. Це пояснюється як відсутністю послуг адміністрування дебіторської заборгованості, так і

тим, що таким видом фінансування зазвичай користуються компанії з великим торговим оборотом, що дає їм змогу домовитися з фактором про зниження ціни [35].

Відмінність між факторингом та інвойс дискаунтингом також полягає в тому, що за факторингом борг продається, а за інвойс дискаунтингом закладається в якості забезпечення [39].

За факторинговою схемою права вимоги дебіторської заборгованості купуються фактором, він стає їх власником. Так, об'єктом операції для факторингу є переважно **рахунок фактура**. **Факторинг характеризується довгостроковим договором**. У факторингу крім фінансування можуть надаватися елементи бухгалтерського, інформаційного, рекламного, юридичного, страхового та іншого обслуговування клієнта. Варто також зазначити, що факторинг використовується постачальникам для надання покупцям короткострокової відстрочки платежу до трьох місяців [21].

Факторинг є найкращим способом поповнення обігових коштів клієнтів та найбільш ефективним для малих та середніх підприємств, які традиційно відчувають фінансові труднощі через несвочасне погашення боргів дебіторами та обмеженість доступних для них джерел кредитування.

Потрібно звернути увагу на міжнародний факторинг, адже міжнародний факторинг дуже простий у використанні. Він являє собою ряд послуг і розроблених для вирішення проблем розрахунків за відкритим рахунком. Типові послуги включають в себе дослідження кредитоспроможності покупця, прийняття кредитного ризику, збір боргів, управління дебіторською заборгованістю та фінансування у вигляді миттєвого надання готівки в обмін на неоплачену дебіторську заборгованість.

Факторинг є досить новим фінансовим інструментом для нашої держави. Розвиток факторингу тягне за собою створення відповідних умов, а саме нормативно-правових, а також законодавчої бази і інформованості підприємців щодо його специфіки. У факторингу є значна кількість переваг, але факторинг не надається банками та фінансовими установами і тим паче не застосовується компаніями масово.

Банки, що займають сегмент фінансового ринку в Україні досить вдало пристосовуються до його правил. Адже якщо декілька років назад банки надавали послуги тільки з фінансування. То на даний момент часу окремі банки пропонують як фінансування, так і страхування ризиків, управління дебіторською заборгованістю, а також інформаційне обслуговування.

Факторинг є новим продуктом на українському ринку і поки що досить незрозумілим для потенційного споживача. Більшість компаній розглядають фінансові установи, в тому числі і банки, як ломбарди, і відносяться до них досить обережно, тоді як факторингова компанія скоріше є партнером, що допомагає та захищена в розвитку і зростанні бізнесу клієнта.

Залежно від потреб клієнта, факторингові компанії запроваджують різноманітні продукти. Звичайно, факторинг є новою послугою на фінансовому ринку України, і тому українські компанії запозичують досвід розвинених країн.

Факторинг сьогодні є специфічним і до кінця не зрозумілим фінансовим інструментом для України, але інтерес до нього постійно зростає [29].

Важливим моментом є те, що багато хто вважає, що недоліком факторингу є набагато більша вартість порівняно з кредитом. Це порівняння не є точним і коректним, адже не в рахували те, що в ціну факто-

рингу також включаються вартість додаткових послуг, які фактор надає клієнту.

Отже, загальна вартість факторингу з врахуванням всіх послуг, як кредитного так і не кредитного характеру складається з двох частин: насамперед це плата за фінансування, що визначається у відсотках від суми на які банк профінансував клієнта (приблизно на одному рівні з банківськими кредитними ставками), а також плата за управління дебіторською заборгованістю [40].

Крім того, розміри оплати залежить від розміру фінансування та строку виконання зобов'язань дебіторами клієнта [22]. Варто відзначити, що вартість факторингу зменшується при збільшенні обсягів переданої на обслуговування дебіторської заборгованості. Крім того, продавцю для підтримки ліквідності не потрібно зменшувати зростання дебіторської заборгованості [7].

Фактор може також надавати виключно послуги адміністрування дебіторської заборгованості без фінансування [18].

На сьогоднішній день спостерігається збільшення попиту на кредитні ресурси. Але, обсяг кредитів, що направляються на розширення бізнесу значно зменшився. Тому що більша частина кредитів залучається на поповнення оборотних коштів та погашення заборгованості перед постачальниками та робітниками.

Застосування факторингу є позитивним для підприємства. В той час, як конкуренти борються з нестачею оборотних коштів внаслідок чого змушені брати кредити, компанія, що використовує у своїй діяльності факторинг не потерпає від нестачі оборотних коштів та за умов правильного управління може збільшити свій сегмент ринку.

Альтернатив факторингу, як важелю поповнення оборотних коштів немає, адже кредити дуже дорогі, а застава по ним приймається з дуже великим дисконтом. Короткострокове без заставне фінансування в сучасних умовах можна отримати лише за схемою факторингу [33].

Висновки з проведеного дослідження. Отже, розглядаючи досить важливу і складну тему слід зазначити, що розглядати факторинг як кредитування підприємства не правильно, адже це зовсім різні речі, а також оминати факторинг і вважати його негативним явищем теж не правильно.

Факторинг є відносно новою послугою на українському ринку, яка має попит у світі і активно збільшує свої позиції і в Україні.

Чомусь завжди враховують негативні сторони того чи іншого процесу і не бачать насамперед позитивних моментів, адже важливими позитивними моментами факторингу є те, що підприємство отримує додаткове фінансування, зростає рентабельність підприємства, а також зростає прибуток, покращуються розрахунки з покупцями.

Щодо механізму факторингу, то дана послуга передбачає рефінансування банком дебіторської заборгованості клієнта.

Банківські установи контролюють платіжні дисципліни боржників і управляють дебіторською заборгованістю. При чому вони використовують сучасних технологій ведення бізнесу.

На даний момент часу загального і точного визначення факторингу не існує.

Підприємство захищене від втрат в наслідок несплати боргу дебіторами, може збільшуватись товарообіг підприємства, відбуватись економія обігового капіталу і відчутним стане отримання конкурентних переваг.

Підприємства практично завжди відчувають фінансові труднощі, а саме через нечасне погашення боргів дебіторами і тому саме факторинг являє собою найдієвіший спосіб поповнення обігових коштів підприємства і являє собою ефективним інструментом фінансування для малих та середніх підприємств.

Важливим специфічним і відмінним моментом факторингу є те, що він являє собою без заставне фінансування і супроводжується додатковими важливими послугами, а саме управління дебіторською заборгованістю, ведення бухгалтерського обліку та різних статистичних оглядів.

Факторинг сприяє пришвидшенню обороту капіталу підприємства, впливає позитивно на дохідність і звичайно на продуктивність підприємства. І як не дивно забезпечує підприємства реальними коштами.

Надаючи відстрочку оплати товарів, робіт та послуг, постачальники стають кредиторами своїх покупців. І тому разом з цим отримують ряд проблем, що спричиняють обмеження обігових коштів, зниження ліквідності підприємства, погіршення кредитоспроможності, можливості несвоечасного одержання коштів від покупців. Дані проблеми є причиною додаткових витрат і підвищують ризики в діяльності постачальника.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Балабанов И.Т. Банки и банковское дело / И.Т. Балабанов. – Питер: СПб, 2000. – 256 с.
2. Басюк Т.П. Реструктуризация дебиторской заборгованости підприємства / Т.П. Басюк // *Фінанси України*. – 2004. – № 12. – С. 115-123.
3. Белялов Т.Е. Анализ форм и методов управления дебиторской заборгованости у складі оперативних фінансових активів корпорації / Т.Е. Белялов // *Актуальні проблеми економіки*. – 2005. – № 9 (51). – С. 30-36.
4. Бэр Ханс Питер. Секьюритизация активов: секьюритизация фінансових активів – инновационная техника фінансирования банков / Бэр Ханс Питер / пер. с нем. Ю.М. Алексеев, О.М. Иванов – М.: Волтерс Клувер, 2007. – 59-60 с.
5. Внукова Н.М. Основы факторингу: навч. посібник / Н.М. Внукова – К.: Знання, 1998. – 174 с.
6. Герасимович А.М. Факторингові операції: механізм проведення, ризики, оподаткування, облік, аналіз та аудит / А.М. Герасимович, І.А. Герасимович, Н.А. Морозова – Герасимович // *Аудитор України*. – 2008. – №15. – С. 16-24.
7. Григоренко Ю.В. Факторинг как инструмент управления дебиторской задолженностью / Ю.В. Григоренко // *Справочник Экономиста*. – 2007. – №11. – С. 82-87.
8. Ефимова Л.Г. Банковские сделки. Комментарий законодательства и арбитражной практики / Л.Г. Ефимова – М.: ИНФРА – М; Контракт, 2000. – 320 с.
9. Єрешко Ю.О. Факторинг як економічний інструмент оптимізації грошових потоків підприємства / Ю.О. Єрешко // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2013. – №11 (150). – С. 151-155.
10. Жарковская Е.П. Банковское дело: учебник / Е.П. Жарковская – М.: Омега – Л, 2006. – 452 с.
11. Карлова І.О. Ринок факторингових послуг: наявні можливості чи реальні втрати [Електронний ресурс] / І.О. Карлова – режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vntu/2008_17_1/38.pdf.
12. Косова Т.Д. Банківські операції / Т.Д. Косова, О.Р. Циганов – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 372 с.
13. Крупка М.І. Банківські операції: навч. посібник / Крупка М.І., Андрущак Є.М., Пайтра Н.Г. – Львів: Нац. ун-т ім. І.Франка, 2009. – 248 с.
14. Лисенко Ю.М. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник / Ю.М. Лисенков. – К.: – Зовнішня торгівля, 2005. – 232 с.
15. Малкин О. Управление задолженностью: стратегии взыскания долгов и защиты от кредиторов / О. Малкин. – М.: Вершина, 2007. – 208 с.
16. Мороз А.М. Факторинг та форфейтинг. Банківські операції підручник / Мороз А.М., Савчук М.І., Пуховкіна М.Ф. – К.: КНЕУ, 2008. – 246-254 с.
17. Москаленко Ю.В. Ринок факторингових послуг в Україні: реалії та проблеми розвитку / Ю.В. Москаленко // *Наукові праці НДФІ*. – 2013. – № 4 (65). – С. 117-122.
18. Науменкова С.В. Ринок фінансових послуг / С.В. Науменкова, С.В. Міщенко – К.: Знання, 2010. – 532 с.
19. Остафіль О.В. Проблеми та перспективи розвитку ринку фінансових послуг в Україні / О.В. Остафіль // *Фінанси України*. – 2004. – № 12. – С. 89-92.
20. Офіційний веб-сайт міжнародної факторингової асоціації FCI: <http://www.factors-chain.com>
21. Офіційний веб-сайт компанії факторинг Про: <http://factoring.pro.fu>
22. Офіційний веб-сайт Укрексімбанку: <http://www.eximb.com/ukr/corporate/factoring/cost/>
23. Пальчук О.І. Факторинг на ринку фінансових послуг: монографія / Пальчук О.І. – К.: 2011. – 164 с.
24. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Райзберг Б.А. Лозовський Л.Ш., Стародубцева Е.Б. – М.: Инфра-М, 2006. – 436 с.
25. Редько А.Ю. Справочник-словарь бухгалтера / Редько А.Ю., Барановская В.Г., Горбачева Т.В., Костенко Е.М., Никонович М.А. – К.: Киевский Государственный торгово-экономический университет, 1995.
26. Руденко Л.В. Розрахункові та кредитні операції у зовнішньоекономічній діяльності підприємства / Руденко Л.В. – К.: Лібра, 2002. – 304 с.
27. Скакальський Ю.С. Факторинг як інструмент підвищення платоспроможності вітчизняних підприємств / Скакальський Ю.С. // *Тези доповідей*. – К.: УкрІНТЕІ, 2006. – 256 с.
28. Скалка В. Факторинг – ефективна схема кредитування / Скалка В. // *Львівська комерційна академія. Вісник*. – 1998. – Т. 2, ч. 1 – С. 233-234.
29. Смик Е. Використання факторингу у фінансуванні економічної діяльності / Смик Е // *Науковий вісник. Український держ. лісотехн. ун-т*. – Львів, 2005. – Вип.15.5. – С. 303-308.
30. Стоянова Е.С. Управление оборотным капиталом / Е.С. Стоянова, Е.В. Быкова, И.А.Бланк – М.: Перспектива, 1998.
31. Струк Н.С. Фінансово-облікове забезпечення факторингових партнерських угод в Україні / Н.С. Струк // *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку [зб.наук.праць]*. – Л.: Львівська політехніка. – №647. – С. 221-228.
32. Тиховская Н. Фактор поза ризиком: «У жорсткій конкурентній боротьбі факторинг дозволяє компаніям вирватись вперед» / Тиховская Н. // *Контракти*. – 2007. – № 17-18. – С. 25.
33. Barger Teresa, International Finance Corporation, Word Bank- Financial institutions. – Issue 6, lessons of experience. Word Bank Publications. – 1998. – 135 p.
34. Bickers M. Factoring in the UK. – 8 th edition. – 2003. – 232 p.
35. Butler David. Business development: a guide to small business strategy.- Butterworth – Heinemann, 2001 – 192 p.
36. David William Pearce. Macmillan dictionary of modern economics. – Edition:3, illustrated. – Macmillan, 1986. – 462 p.
37. Forman M., Gilbert J. Factoring and finance. Wiley. – 1976. – 142 p.
38. Manuel Sesto Pedreira. Manual de teoria de la financiación. Editorial Ramon Areces. – 2006. – 463 p.
39. Rolfe Tom. Financial Accounting and Tax Principles. Elsevier., 2008 – 698 p.
40. Salinger F.R. Factoring – A guide to factoring practice and law. – Tolley Publishing Company Limited, 1984. – 253 p.